

Nella Stolińska-Pobralaska

Pomoc społeczna – Niebieska Karta instytucją przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Pedagogika Rodziny 2/4, 147-158

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nella Stolińska-Pobralaska

Uniwersytet Łódzki

Pomoc społeczna – Niebieska Karta instytucją przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Wprowadzenie

Pomoc społeczna jest jednym z wielu elementów systemu zabezpieczenia społecznego, która według J. Piotrowskiego rozumiana jest jako całość środków i podejmowanych działań przez instytucje publiczne, za pomocą których społeczeństwo stara się zabezpieczyć wszystkich swoich obywateli przed niezawinionym przez nich bezpośrednio niedostatkiem oraz groźbą niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb, które zostały uznane przez społeczeństwo za ważne i niezbędne do funkcjonowania (Piotrowski, 1966).

Zakres podmiotowy osób, którym przysługują prawa do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, obejmuje wszystkich obywateli polskich zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemców zamieszkujących bądź przebywających na terytorium naszego kraju, którzy posiadają aktualne zezwolenie na pobyt stały lub też status uchodźcy.

Praca socjalna należy do dziedzin profesjonalnej aktywności zawodowej, której celem jest ulepszanie ludzkiego życia w relacjach człowiek – środowisko. Pojęcie to wiąże się z celową i zorganizowaną pomocą współczesnych społeczeństw osobom niewydolnym ekonomicznie, społecznie bądź też fizycznie (Lalak, Pilch, 1999).

Sam termin pojawił się po raz pierwszy w 1917 roku w nazwie amerykańskiego stowarzyszenia National Conference of Social Work. Za propagatorkę idei oraz autorkę koncepcji uważa się Mary Richmond. Natomiast ojczyzną pracy socjalnej są Stany Zjednoczone.

Definicja pracy socjalnej w Polsce została dokładnie określona w art. 6 pkt.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity

Dz. U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 z późniejszymi zmianami), jako działalność zawodowa, mająca na celu pomoc ludziom i rodzinom we wzmacnianiu oraz odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych, jak również tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Takie ujęcie pracy socjalnej powoduje, że w Polsce praca socjalna to, z jednej strony działalność zawodowa wykonywana przez posiadających odpowiednie kwalifikacje pracowników socjalnych, z drugiej zaś, świadczenie niepieniężne pomocy społecznej, udzielanej niezależnie od dochodu osoby bądź rodziny (Trafiałek, 2008).

Praca socjalna realizowana ma być, zatem przede wszystkim w ramach pomocy społecznej: środowiskowej (w miejscu zamieszkania) oraz instytucjonalnej. Obejmuje ona wszelkiego rodzaju poradnictwo prawne, ekonomiczne, psychologiczne, pedagogiczne, a także pomoc w prawidłowym rozwiązaniu konkretnych, często trudnych spraw życiowych, między innymi zjawiska przemocy domowej (Firlit-Fesnak, Szatur-Jaworska, 1995).

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Wymaga długofalowych działań, oraz współpracy tak z ofiarą jak i sprawcą przemocy.

Ofiary często ją ukrywają, a po pomoc zgłaszają się jedynie z powodu trudności bytowych, finansowych, mieszkaniowych, problemów zdrowotnych czy wychowawczych, które bardzo często są jedynie pretekstem do nawiązania kontaktu z pracownikiem socjalnym. Również bardzo często podczas pierwszego kontaktu z pracownikiem unikają szczerzej rozmowy, przyjmują postawę roszczeniową lub wycofaną

Działania pracowników socjalnych winny być zatem zindywidualizowane, dostosowane do kontekstu ujawnienia przemocy, oceny zagrożenia a przede wszystkim potrzeb ofiary i możliwości przyjmowania przez nią pomocy. Zasadniczym i niezwykle ważnym celem pierwszego etapu pomocy – interwencji jest zapewnienie całkowitego bezpieczeństwa rodzinie, jej ochronę oraz stworzenie warunków umożliwiających zabezpieczenie podstawowych potrzeb życiowych (Badura-Madej, Dobrzyńska-Esterhazy, 2002).

Zjawisko przemocy w rodzinie w ustawie o pomocy społecznej ujęte zostało, jako trudna sytuacja życiowa, z której wynika ustawowy obowiązek interwencji i wsparcia ze strony pomocy społecznej. Przemoc w rodzinie jest jednym z tych powodów, które warunkują udzielenie różnych form pomocy.

Interwencja wobec przemocy w rodzinie przeprowadzana przez pracowników socjalnych ma znacząco inny charakter i przebiega w innych okolicznościach niż interwencja Policji. Składa się na nią szereg działań rozciągniętych w czasie, a celem jest doprowadzenie do zmian w funkcjonowaniu rodziny. Działania przede wszystkim skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy - zgodnie z kompetencjami pomocy społecznej. Zadania,

kompetencje i możliwości interwencji wobec przemocy w rodzinie wynikające ze specyfiki działań Policji i pomocy społecznej znakomicie się uzupełniają. Trudno jest sobie wyobrazić planowanie skutecznych działań bez udziału przedstawicieli tych służb. Korelację wspólnych działań umożliwia stosowanie procedury Niebieska Karta (Mazur, 2002).

2. Realizacja procedury „Pomoc społeczna Niebieska Karta”

Procedury są pewnym uporządkowanym sposobem działania w trudnych sytuacjach. Ich podstawową zaletą jest to, że pozwalają szybko i skutecznie działać bez zbędnego zastanawiania się nad sensem i kolejnością podejmowanych czynności. Szczególnie wtedy, kiedy zagrożone jest bezpieczeństwo dziecka, znajomość zasad postępowania staje się nieodzowna i nieoceniona (Polanowski, 2008). Podejmując interwencję pracownik socjalny nie musi się zastanawiać, czy jego działania są adekwatne do sytuacji. Przećwiczony sposób postępowania stanowi wtedy gwarancję, że podejmowana przez pracownika socjalnego interwencja jest optymalna.

Niebieska Karta, to procedura interwencji stosowana przez pomoc społeczną, Policję oraz komisję rozwiązywania problemów alkoholowych. Pracę nad wypracowaniem procedury rozpoczęto w 1994 r. z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Głównym celem, oprócz doskonalenia pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, było tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną, w której występuje przemoc.

W tworzenie i ciągle udoskonalanie procedury Niebieskiej Karty są zaangażowani przedstawiciele różnych służb: przedstawiciele władz RP, profesoria nauk społecznych, członkowie PARPA, szefowie poszczególnych jednostek organizacji rządowych i pozarządowych oraz wielu innych wybitnych specjalistów.

Od początku pracy nad doskonaleniem procedury Niebieskiej Karty do chwili obecnej przyjmowała ona formy różnych kwestionariuszy. Obecnie kwestionariusz „Pomoc społeczna Niebieska Karta” jest załącznikiem do wywiadu środowiskowego.

Dokonana w 2010 roku nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła obowiązek wydania rozporządzenia określającego zasady procedury niebieskiej karty oraz wzorów stosownych formularzy.

Po około roku czasu pojawiło się rozporządzenie z 13 września 2011 roku w sprawie procedury niebieskiej karty oraz wzorów formularzy niebieskiej karty, które szczegółowo reguluje kwestie narzędzi, którymi w swej pracy posługiwać się powinny podmioty zobowiązane do wszczęcia postępowania wobec sprawcy przemocy jak również działań chroniących rodzinę.

W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zawarto jedynie podstawowe dane dotyczące niebieskiej karty, a więc definicję procedury „Niebieskiej Karty”, wskazany został krąg podmiotów uprawnionych i zobowiązanych do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” oraz określono kiedy procedura powinna zostać wszczęta.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że poszerzony został krąg podmiotów uprawnionych i zobowiązanych do prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty”. Są nimi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i służby zdrowia.

Należy również zwrócić uwagę na szczególne określenie użyte przez ustawodawcę – jest nim „uzasadnione podejrzenie” zaistnienia przemocy. W oparciu o nie wszczęcie procedury powinno nastąpić już w sytuacjach, w których jedynie zaistnieje podejrzenie stosowania przemocy nawet nie poparte żadnymi dowodami czy okolicznościami, dopiero dalsze prowadzenie procedury wymaga, aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione (uprawdopodobnione). Jeśli mamy do czynienia z sytuacją, w której osoba zgłasza, że jej zdaniem w rodzinie obok dochodzi do przemocy, jest to wystarczający powód do wszczęcia procedury niebieskiej karty. Jednakże gdy inne czynności podjęte później nie potwierdzą zaistniałej przemocy to procedurę należy zakończyć.

Bardzo ważne jest również to, że podejmowane działania wykonuje się bez konieczności uzyskania zgody osoby dotkniętej przemocą. W ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie art. 9 mówi się, że realizacja procedury odbywa się poprzez współpracę podmiotów w niej uczestniczących jednak nie określa się zasad tej współpracy.

Art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek powiadomienia prokuratury lub policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Zgodnie z art. 12 można wnioskować, że obowiązek powiadomienia spoczywa na każdym, kto w ramach procedury dowiedział się o przestępstwie. Jednak gdy zgłoszenia dokona osoba inicjująca procedurę to następne instytucje już ją powielają. Bardzo ważnym jest, aby informować o podjętych działaniach Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Procedura Niebieskiej Karty jest bardzo pomocna w ocenie i diagnozie zjawiska w konkretnym przypadku, ułatwia także szybkie podjęcie szeregu działań chroniących bezpośrednio rodzinę oraz umożliwia wszczęcie procedury karnej wobec sprawcy przemocy.

J. Polanowski wyodrębnił następujące zadania procedury „Pomoc społeczna Niebieska Karta” (Polanowski, 2008):

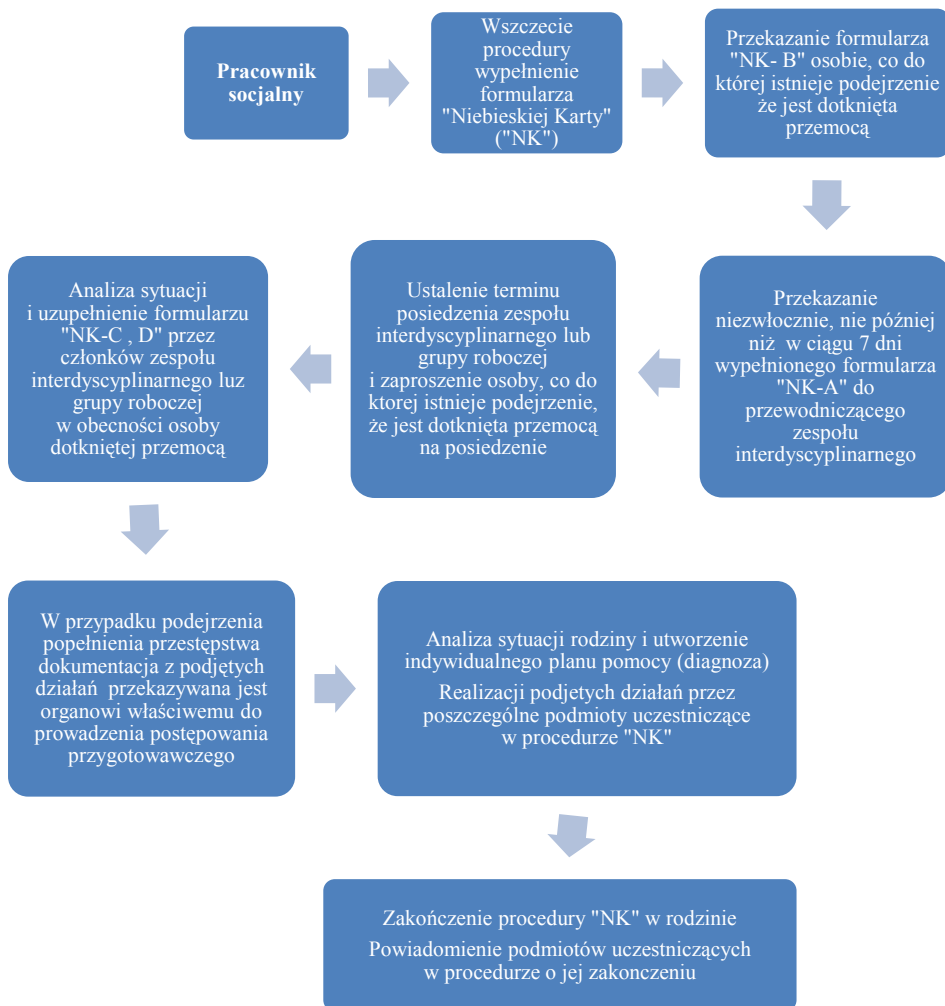
- Ułatwienie pracownikowi socjalnemu rozpoznania przemocy w rodzinie.
- Dostarczenie ofiarom przemocy informacji o przysługujących im prawach oraz możliwości szukania pomocy.

- Motywowanie ofiar przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.
- Ułatwienie podjęcia działań zmierzających do zatrzymania przemocy.
- Dokonanie oceny stopnia zagrożenia życia i zdrowia osób krzywdzonych w rodzinie.
- Ułatwianie planowania działań związanych z poprawą sytuacji ofiar.
- Ułatwienie oceny sytuacji rodziny w związku z przemocą.
- Monitorowanie sytuacji rodzinnej w związku z przemocą.
- Ułatwienie zapisu historii przemocy i podejmowanych działań.
- Ułatwienie szybkiego przygotowania szczegółowych informacji o przemoc w rodzinie w przypadku wszczęcia postępowania karnego wobec sprawcy.
- Tworzenie warunków do współpracy między placówkami pomagającymi ofiarom przemocy w rodzinie i podejmującymi działania wobec sprawców oraz budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zakończenie procedury „Niebieska Karta” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu podpisanego przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, który powinien zawierać: dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura, datę rozpoczęcia i zakończenia procedury, opis podjętych w ramach procedury działań. O zakończeniu procedury zawiadamia się podmioty uczestniczące w procedurze, po jej zakończeniu (Alarcon-Arias, 2008).

3. Schemat Procedury Niebieskiej Karty

Realizacja procedury Niebieskiej Karty jest również dostosowana do indywidualnych potrzeb każdej rodziny w której jest stosowana przemoc, jednak ogólny schemat postępowania jest niezmienny i określa ramy podejmowanych działań tak, by pracownik socjalny nie zaniedbał czy zaniechał podjęcia stosownych działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy.

4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów jest istotnym elementem procedury Niebieskiej Karty, znacznie podnoszącym skuteczność podejmowanych działań interwencyjnych w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Każda ze służb i instytucji wspierających funkcjonowanie rodziny posiada o danej rodzinie własny zasób wiedzy, w tym też o konkretnej ofercie lub sprawie przemocy (Polanowski, 2008).

Skuteczna interwencja powinna przebiegać dwutorowo i winna obejmować:

- Działania podejmowane wobec sprawcy przemocy domowej, których celem jest w pierwszej konieczności zatrzymanie przemocy.
- Działania podejmowane w celu okazania wsparcia ofiarom przemocy domowej i pokazania możliwości uzyskania wszechstronnej pomocy.

Prawo zezwala a nawet zaleca Ośrodkom Pomocy Społecznej współpracę z innymi instytucjami wspierającymi funkcjonowanie rodziny w wykonywaniu zadań ustawowych. Dla podniesienia efektywności podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni powinni korzystać z pomocy innych profesjonalistów. A zatem, by praca na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej była realizowana w wymiarze interdyscyplinarnym powoływane są zespoły interdyscyplinarne.

Zespół interdyscyplinarny to grupa współpracujących ze sobą profesjonalistów z różnych dziedzin i środowisk, działająca w sposób skoordynowany. Skład osób uczestniczących w pracy danego zespołu uzależniony jest w szczególności od rodzaju problemu oraz kompetencji i możliwości poszczególnych służb, instytucji i organizacji.

Zespół interdyscyplinarny składający się z przedstawicieli poszczególnych służb – może być zespołem o stałym składzie lub też mogą być do niego dołączane inne osoby w zależności od potrzeb, może też być powoływany dla poszczególnych przypadków (Badura-Madej, 1999).

Celem zespołu jest skuteczne reagowanie na doniesienia o przemoc w rodzinie, krzywdzeniu lub zaniedbywaniu dzieci. Uczestnicy zespołu interdyscyplinarnego reprezentują różne środowiska, co umożliwia spojrzenie na kwestię danego dziecka z odmiennych perspektyw oraz ułatwia efektywne działanie w sytuacji, gdy w rodzinie stosowana jest przemoc.

Przed tworzeniem zespołu warto przyjąć następujące założenia, które znacznie usprawnią jego funkcjonowanie (Szutarska, 2003).

- poszczególne instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie mają jedynie częściową wiedzę na temat sytuacji w rodzinie;
- aby skutecznie pomagać rodzinom, w których dochodzi do przemocy, niezbędna jest współpraca służb;

- skuteczność pomocy znacznie wzrasta, kiedy działania są zaplanowane z wykorzystaniem informacji uzyskanych od wszystkich służb i instytucji;
- skuteczność pomocy znacznie wzrasta też i wtedy, kiedy łączymy kompetencje i możliwości poszczególnych służb i instytucji;
- najczęściej zależy od woli, motywacji i wiedzy poszczególnych osób, a procedury i narzędzia jedynie ułatwiają działania.

Przy powoływaniu zespołu interdyscyplinarnego ważne jest poczynienie kilku ustaleń, między innymi takich jak: (Pospiszyl, 1998).

- Określenie celu, jaki ma zostać osiągnięty. W przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie celem pracy zespołu interdyscyplinarnego jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, (gdy potrzebne są kroki interwencyjne) oraz zatrzymanie przemocy w oparciu o diagnozę potrzeb.
- Określenie składu zespołu. Mogą do niego, w zależności od potrzeb, wchodzić przedstawiciele poszczególnych służb, np. policjant, pracownik socjalny, pedagog szkolny, terapeuta, przedstawiciel placówki specjalizującej się w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- Wyznaczenie zakresu pracy. Należy dokładnie wiedzieć, jakimi przypadkami zespół będzie się zajmował i kogo można do niego kierować. Przy pracy zespołowej niezbędne jest przedyskutowanie, czy członkowie zespołu jednakowo lub podobnie rozumieją zjawisko przemocy w rodzinie, a także potrzeby i możliwości udzielania pomocy ofiarom i działań interwencyjnych wobec sprawców.
- Określenie warunków i zasad pracy. Trzeba ustalić miejsce i częstotliwość spotkań, zasad porozumiewania się i przepływu informacji pomiędzy członkami zespołu, a także w celu usprawnienia pracy wybrać lidera, który będzie kierował jego pracą i miał decydujący głos w sprawach spornych. Pełnienie roli lidera nie oznacza koordynowania wszystkich przypadków przemocy, którymi zajmuje się zespół – mogą to robić wybrani członkowie zespołu.
- Monitorowanie pracy. Pomaganie rodzinom, gdzie występuje przemoc, jest procesem wieloetapowym i wielowątkowym, dlatego niezbędne jest sprawdzanie skuteczności podejmowanych działań i w razie potrzeby ich weryfikacja. Często też w procesie pomagania pojawiają się nowe potrzeby, na które należy zareagować.

Korzyści z pracy zespołowej są nie do przecenienia (Szutarska, 2003):

- Szybszy przepływ informacji, lepsza diagnoza – przyjrzenie się sytuacji w rodzinie z różnych perspektyw i przez różnych specjalistów daje pełniejszy i bardziej trafny obraz problemów, potrzeb i mocnych stron. Lepsza diagnoza sprzyja zaplanowaniu bardziej adekwatnych działań.

- Koordynacja działań – umożliwia to zaplanowanie kroków najbardziej potrzebnych w danym przypadku i uwzględnianie różnych potrzeb.
- Zapobieganie powielaniu działań, – kiedy działania nie są skoordynowane, może się zdarzyć, że te same kroki podejmowane są przez różne służby, np. wielokrotne rozmowy z ofiarami przemocy w rodzinie diagnozujące tą samą sytuację.
- Zapobieganie podejmowaniu działań wykluczających się – może się to zdarzyć nie tylko wtedy, gdy instytucje podejmujące działania nic o sobie nawzajem nie wiedzą (np. w poradni psychologicznej prowadzone są działania zmierzające do poprawy sytuacji dzieci i pozostawienie ich w rodzinie, a jednocześnie toczy się sprawa w sądzie o ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich i umieszczenie w placówce opiekuńczej), ale i wtedy, gdy współpraca ukierunkowana jest tylko na wymianę informacji, a pozostałe działania prowadzone są niezależnie i bez porozumiewania się.
- Oszczędność czasu i energii – w zespole składającym się z przedstawicieli różnych służb przepływ informacji jest znacznie szybszy, szybciej też są podejmowane decyzje i uruchamiane potrzebne działania.
- Zdobywanie wiedzy i doskonalenie umiejętności – członkowie zespołu uczą się od siebie nawzajem.
- Zwiększenie skuteczności działania – jedna instytucja nie może rozwiązać wszystkich problemów wynikających z przemocy w rodzinie. Praca w zespole składającym się z przedstawicieli różnych służb znacznie rozszerza możliwości udzielenia potrzebnej pomocy.
- Zmniejszenie poczucia bezradności sprawców przemocy – sprawcy zmuszają swoje ofiary do milczenia i zachowania tajemnicy tego, co dzieje się w domu. Ukrywanie przemocy jest główną okolicznością umożliwiającą długotrwałe unikanie konsekwencji popełnianych czynów. Dlatego im więcej instytucji wie o tym fakcie, tym mniej bezkarny czuje się sprawca.
- Zmniejszenie możliwości manipulacji – czasem zdarza się, że osoby poszukujące pomocy próbują manipulować dla uzyskania jak największych korzyści dla siebie.

Grupa wsparcia dla pomagających – przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga dużego zaangażowania (Szutarska, 2003).

Zespół interdyscyplinarny i grupa robocza udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, podejmują działania co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań. Zapraszają osobę co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na spotkanie

Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych. Rozstrzygają też o braku zasadności podejmowania działań.

Indywidualny plan pomocy może ulegać zmianie w zależności od potrzeb i sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wzywa osobę, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie - na spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Spotkania z osobą doświadczającą przemocy i stosującą przemoc nie mogą być organizowane w tym samym miejscu i czasie.

Niesienie pomocy rodzinom, w których występuje przemoc, wymaga działania zespołowego, a im więcej specjalistów i instytucji zostaje zaangażowanych w problem, tym w większym zakresie można objąć rodzinę pomocą. Aby zespół efektywnie pracował na rzecz poprawy sytuacji danej rodziny musi mieć koordynatora, który będzie monitorował pracę zespołu. Najczęściej takim koordynatorem jest pracownik socjalny który, dba o terminowość spotkań, ustala ich miejsce, monitoruje działania poszczególnych członków zespołu interdyscyplinarnego, pilnuje przestrzegania zawartego regulaminu i przyjętych zasad (Pospiszyl, 1999).

Ponadto pracownik socjalny sam realizuje powierzone mu przez zespół działania, z których regularnie rozlicza się przed zespołem. Praca zespołu interdyscyplinarnego opiera się głównie na współpracy i uzupełnianiu kompetencji poszczególnych jego członków.

5. Podsumowanie

Mimo, iż zjawisko przemocy domowej nadal występuje w wielu polskich domach, to poprzez wdrożenie i realizację procedury „Niebieskiej Karty” zostały znacznie usprawnione działania służb, instytucji i innych podmiotów, których zadaniem jest zapobieganie oraz przeciwdziałanie występowaniu przemocy w rodzinie. Jednak nadal jest jeszcze dużo do zrobienia, co potwierdza choćby tocząca się debata na temat zasadności podpisania przez Polskę Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Mimo apelu wielu organizacji i środowisk ta międzynarodowa umowa nadal nie została przez Polskę ratyfikowana. Warto wspomnieć, że przystąpiły do niej takie państwa, jak Albania, Ukraina czy Turcja.

Po wielu debatach w sejmie poprzedniej kadencji, wprowadzony został ustawowy zakaz bicia dzieci. I mimo, że jest to już obowiązujące prawo, niestety dotąd bywa mało skutecznie egzekwowane. Bowiem w naszym kraju nadal do-

minuje pogląd, iż dziecko jest w zasadzie własnością rodziców i takie przepisy jedynie nadmiernie ingerują w rodzinę i naruszają jej prywatność.

Wiele organizacji społecznych prowadzi różne kampanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. podczas czwartego Kongresy Kobiet, który obradował w dniach 14–15 września 2012 roku w Warszawie, odbył się panel dyskusyjny zatytułowany „Dość przemocy wobec kobiet”, który został przygotowany przez Feminotekę i Niebieską Linie. Uczestniczki kongresu mogły, oprócz okazania swojej solidarności z problemem przemocy domowej i poszukiwania najlepszych sposobów jego rozwiązania, nabyć antyprzemocową bransoletkę z napisem „Mamy dość”.

Działania takie wraz z coraz sprawniejszym prawem a szczególnie z procedurami jego egzekwowania, połączone z szeroko rozumianą wrażliwością społeczną, coraz skuteczniej opierają się zjawisku, które ciągle przez wiele kobiet uważane jest za normalny element życia rodzinnego.

Streszczenie

Artykuł jest próbą ukazania procesu realizacji procedury „Niebieska Karta”, jako jednego z elementów instytucji pomocy społecznej stosowanej na poziomie państwa, wspomagającej prawną ochronę rodziny przed przemocą domową.

Słowa kluczowe: przemoc w rodzinie, pomoc społeczna, interwencja kryzysowa, procedura „Niebieska Karta”.

Summary

This article is an attempt to show the implementation of “Blue Card” as one of the elements of social welfare institutions applied at the state level, supporting the family legal protection from domestic violence.

Keywords: domestic violence, social assistance, crisis intervention, procedure “Blue Card”.

Bibliografia

Alarcon Arial L., *Godne życie bez przemocy-poradnik dla osób stosujących przemoc*, Warszawa 2008.

Badura-Madej W., *Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej – poradnik dla pracowników socjalnych*, Katowice 1999.

Badura-Madej W., A. Dobrzyńska-Esterhazy A., *Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia*, Kraków 2002.

Firlit-Fesnak, G., Szatur-Jaworska B., *Leksykon pojęć socjalnych*, Warszawa 1995.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2010, Warszawa.

Lalak D., Plich, T., *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, Warszawa 1999.

Mazur I., *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*. Warszawa 2002.

Piotrowski J., *Zabezpieczenie społeczne. Problematyka i metody*, Warszawa 1996.

Polanowski J., *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie*, Warszawa 2008.

Pospiszyl I., *Przemoc w rodzinie jako obszar zainteresowania pracy socjalnej / Irena Pospiszyl / Praca socjalna służbą człowiekowi / red. L. Malinowski i M. Orłowska*, Warszawa 1998.

Pospiszyl I., *Razem przeciw przemocy*, Warszawa 1999.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty”.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. nr 28, poz. 146).

Szutarska M., *Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w zakresie pracy z ofiarą i sprawcą przemocy*, Warszawa 2003.

Trafiałek E. (red), *Profesjonalna praca socjalna, warunki skuteczności, doświadczenia, kierunki zmian*, Kielce 2008.